

מורא מקדש

בס"ד גיליון חודשי לנוער

תודתנו למערכת העלון "ומקדשי תיראו"

בענייני קדושת בית הכנסת

גיליון מס' 3

נא לא לקרוא בשעת התפילה או הקריאה בתורה

חודש אדר ראשון תשע"ז

moramikdashbb@gmail.com

פקס: 035781395

מבצע "קבלת שבת" נמשך גם בחודש זה

מבצע חדש בטור המערכת

שמות הזוכים במבצעים: יהונתן נ/ ביתר; יצחק ד/ ק"ס; יהונתן א/ ב"ב; י"ד, ק"ס; יוסי ה/ ב"ב; אברהם ב/ ב"ב; יאיר י/ ב"ב; יו"ט חיים ק/ ב"ב; מרדכי ב/ ב"ב.
בפתרון החידה: אלעזר א/ ב"ב; אליהו ג/ ב"ב; מנחם ג/ ב"ב; א"מ, ב"ב; גדי ר/ ב"ב.

חידת החודש

להלן מקבץ שאלות, עליכם לפרט במדויק כיצד ייתכנו האירועים הבאים:

1. תאומים יימולו בזמנם בהפרש של יומיים, שלושה ימים, ארבעה ימים [הדגם כל מקרה].
 2. תאומים יימולו בזמנם בסדר הפוך, הקטן לפני הגדול.
 3. תינוק בכור לא יימול כשיגיע זמנו להימול, כי כבר מתו שני אחיו מחמת מילה.
 4. תאומים ייכנסו למצוות בהפרש של חודש.
 5. תאומים ייכנסו למצוות בסדר הפוך, הקטן לפני הגדול ובהפרש רב.
- בין הפותרים נכונה יוגרלו חמישה כרטיסי ספר בשווי 50 ₪ כ"א

דבר המערכת

קוראים יקרים

אנו שמחים להגיש לכם בס"ד את הגיליון השלישי של "מורא מקדש". מטרת הגיליון היא לעורר את הציבור להקפיד על קדושת בית הכנסת; חובת תפילה בעיבור; הגעה בזמן לפני הקריש הראשון; עזיבה רק לאחר סיום התפילה; לא לדבר בזמן התפילה וקריאת התורה; לא לדבר כלל דברי חול בבית הכנסת; לא לקרוא עלונים בשעת התפילה; כיבוי מוחלט של פלאפונים; הקשבה לשליח הציבור ועניית אמן בכיונה. נשמח לקבל הערות ורעיונות.

המעוניינים לקבל גיליון יפנו לכתובת הדוא"ל. נודה לכל מי שיפיץ את הגיליון הן במייל והן בהדפסתו וחלוקתו בבתי כנסת. מבצע קבלת שבת נמשך גם בחודש אדר ראשון.

מבצע חודש אדר ראשון

המבצע החדש הוא: "בין אמן לאמן". להגיע לתפילה במניין לפני האמן הראשון ולהישאר עד לאחר האמן האחרון וללא דיבורים ביניהם. מבצע אדר ראשון הוא מר"ח ועד כ"ג. [יש לציין ימים]. תפילה שחרית מוכה 20 נקודות, מנחה וערבית 5 נקודות כל אחת.

חמישה כרטיסי ספר בסך 50 ₪ כ"א יישלחו [ללא הגרלה] למשתתפים בעלי הניקוד הגבוה ביותר. חמישה כרטיסים נוספים יוגרלו בין כל שאר המשתתפים.

המבקש להשתתף ישלח את השורות הבאות לכתובת הדוא"ל.

מערכת נכבדה

אני שמח להודיעכם שעמדתי בתנאי המבצע "בין אמן לאמן" בימים ובתפילות: [לציין ימים ותפילות] ט"ה: _____ נקודות.

שם: _____ גיל: _____ ת"ת/חדר/ישיבה: _____
ביכנ"ס: _____ כתובת מגורים: _____

הגעת אחרי ברכות השחר הפסדת 15 אמן

הגעת אחרי קריש דרבנן הפסדת 22 אמן ו 1 יהש"ד

הגעת אחרי ברכו הפסדת 28 אמן ו 2 יהש"ד וברכו התפללת שמו"ע עם השליח ציבור הפסדת עוד 19 אמן

יצאת לפני "עלינו" הפסדת 6 אמן ו 1 יהש"ד

יצאת לפני "אין כאלקינו" הפסדת 13 אמן ו 2 יהש"ד

יצאת לפני "שיר של יום" הפסדת 19 אמן ו 3 יהש"ד

יצאת לפני "ובא לצינון" הפסדת 26 אמן ו 4 יהש"ד

ומכאזי ולאמרי ככל אינון רקיעין לא איזו דוונא למלכא דקדק פלוני לא הוא דוונא דקדקא יאות, ומאן איזו דרכה דלתיבו עליה אמן, דכל דרכה דלתיבו עליה אמן לא איזו דקדומא דקדקא יאות. וכל דרכה שנינו עליה אמן, זו דרכה בשלימות כראוי
זוהר, רע"מ ג, עקב, רע"א ע"א

פתרון החידה שהופיעה בגיליון שבת ושבת:

החידה עוסקת בבית שמאי ובבית הלל

ביתו באחד - בית שמאי סוברים שראש השנה לאילן הוא באחד בשבת.

וביתו לאחר יד - ובית הלל סוברים שראש השנה לאילן הוא בחמישה עשר בשבת, לאחר י"ד.

[ראש השנה פרק א, משנה א]

הוא בפלס נכדה השנה - שמאי דחף ב"אמת הבניין" [פלס] את האיש שביקש ללמוד את כל

התורה על רגל אחת [נכדה]

והוא באימרה המתורגמת פתח - הלל קרב אותו על ידי האמרה המתורגמת "דעלך שני לחברך

לא תעביד". [שבת לא ע"א]

הבית הראשון סופו מועד - בית שמאי סוברים שמספר הנרות בתנוכה פוחת והולך [סופו

מועד].

והאחרון יסף וזהר - בית הלל סוברים מוסיף והולך. [שבת כא ע"א]

[פ' משפטים] "עין תחת עין" [שמות כא, כד]. חז"ל דורשים: "עין תחת עין, ממוון" [ב"ק פג ע"ב]. כלומר המוציא את עינו של חברו, ישלם כסף. הגר"א מוציא את עינו לכן על ידי האותיות ש"תחת עין" [כשנכתבו אותן בסוד יורד]. האות שבאה לאחר "עין" בסדר האלף בית, היא "פא"; האות שבאה לאחר "יוד", היא "כף", והאות שבאה לאחר "עון" היא "סמך" וביחד: כסף, דהיינו עין תחת עין – ממוון.

[פ' תרומה] "זהב וכסף ונחושת" [שמות כה, ג], נתינת צדקה היא מצווה חשובה בכל עת ובכל זמן, אך יש בזה שלוש דרגות. הדרגה הגבוהה ביותר היא שאדם נותן צדקה גם כאשר מצבו הוא טוב, כשהוא בריא בגופו ובנפשו. למטה ממנה דרגת אדם שנותן צדקה רק כאשר הוא במצוקה וער לו. הדרגה הנמוכה ביותר היא דרגת אדם שנותן צדקה בעצתו מהעולם. שלוש הדרגות רמוזות בפסוק דלעיל: ז'ה"ב, ראשי תיבות: זה הנותן בריא; כ"ף, ראשי תיבות: כשיש סכנה פזר; נ'ח"ש'ת' ראשי תיבות, נדבת חולה שאומר תנו [על פי הגמרא זה הוא שכיב מרע שמצווה לפני מותו].
בשם הגר"א, אור שמואל עמ' 120.

[פ' תעוה] כידוע, שמו של משה רבנו אינו נזכר בפרשת תעוה, הסמוכה ברוב השנים ליום ז' באדר, יום פטירתו. יש מסבירים שהסיבה לכך היא משום שנאמר שקללת צדיק אפילו על תנאי עושה רשע, ומשה רבנו אמר "ואם אין, מוני נא מספרך אשר כתבת" [שמות לב, לב, ראה בעל הטורים, שמות כז, כ]. מוסיף הגר"א שאמנם באופן נגלה אין שמו של משה מופיע בפרשה, אבל יש לו רמז בנסתר. מספר הפסוקים בפרשתנו הוא 101 "מיכאל" סימן [ראו בסוף הפרשה]. המספר 101 הוא הנסתר של משה. אם נכתוב את השם משה במילוי אותיות מ-ם, ש-ן, ה-א, ערכן של האותיות הנסותרות [ם, ין, א] הוא 101 כמספר הפסוקים בפרשה.
בשם הגר"א, אור שמואל, עמ' 126.

תפילת קבלת שבת [המשך מהגיליון הקודם]
לכה דודי לקראת כלה

ונודע, כי מחבר פיוט לכה דודי הוא רבי שלמה אלקבץ, ויסד שיר זה על יסוד מאמר רבי חנינא ורבי ינאי בגמרא (שבת קיט א) שאמרו בואו ונצא לקראת שבת המלכה. ושמו רמוז בראשי הפרקים. וכתבו האחרונים, שאף שבסדר היום לרבי משה בן מכיר הביא נוסחא אחרת בזה, כבר סמך האר"י ז"ל על הנוסחא שלפנינו, שדבריו מסכימים אל האמת. וכן אמרו בזה הקדוש (פרשת תרומה): בשירים ותשבחות דאית בהון קבלה אמיתית.
ילקוט יוסף שבת א הערות סימן רסז – דיני התפלה בערב שבת

גנוזות

להלן נוסחתו של בעל סדר היום הכוללת שבעה בתים. הבית האחרון נאמר לאחר בואי בשלום ומזמור שיר ליום השבת. כאמור, האחרונים הכריעו על פי האר"י ז"ל לומר את הפיוט של ר' שלמה אלקבץ, שמור וזכור; לקראת שבת; מקדש מלך וכו'.

לכה דודי לקראת כלה פני שבת נקבלה
זכור ושמור בדיבור אחד, נתן לנו המלך המיוחד, ה' אחד ושמו אחד, לשם ולתפארת ולתהלה, לכה דודי כו':

קדושת שבת הנחלתנו, ועל הר סיני קרבתנו, בתורה ובמצוה עשרתנו, וקראתנו עם סגולה, לכה דודי כו':

נודה לך ה' אלקינו, כי ממערים הוצאתנו, ומבית עבדים פדיתנו, ובכח ירך הגדולה, לכה דודי: בתוך ים סוף הדרכתנו, ובנפול אויב שמחתנו, חיים וחסד עשית עמנו, להעבירנו במצולה. לכה דודי:

אתה אלקי האלקים, ומי כמוך באלים, משפיל גאים המגדילים, ומורים אביון לגדולה, לכה דודי: בואי בשלום עטרת בעלה, וגם בשמחה ובעהלה, תוך אמוני עם סגולה, בואי כלה בואי כלה בואי כלה בואי כלה בואי לשלום שבת מלכתא: ויאמר מזמור שיר ליום השבת וכו'.

אתה האל עושה פלא, הוצאתנו מבית כלא, הורשתנו בית מלא, ארץ עבי מהוללה, לכה דודי: יש מי שאומר שז' פעמים בואי כלה עולה במ"ק כמנין שכינה, ומתפלל שלא יזוז שכינתו מעלינו ומעל עמו ישראל, ואף על פי שאין אנו בדאים הוא שוכן בתוך עמו ישראל.

ספר סדר היום לרבי משה בן יהודה אבן מכיר, צפת, שנת שכ, עמד בראש הישיבה בכפר זיתון

סיפור החודש

באחת השבתות קם ר' אהרן ממקומו הקבוע, והתיישב לצדי, בספסל האחרון שבבית המדרש, ליד ארון הספרים. כשהבחין בעיני השואלות הסביר שזה המקום הכי טוב בשבילו. "ספרים לא מדברים" אמר בקצרה.

כשהיה אחד המתפללים שוכח לפתע הלכה מפורשת בשולחן ערוך שאסור לדבר בשעת התפילה וקריאת התורה, או אז היה ר' אהרן קם ממקומו מלא קומתו וניגש אליו ורומז לו שאין לדבר בשעת התפילה.

לא רק עם המדברים היה ר' אהרן מתעסק. עסוק היה גם עם אלו שמתוך שהם יראים ממחשבות פסולות הבאות בשעת התפילה, הם מעיינים בשעת חזרת הש"ץ וקריאת התורה בעלוני פרשת שבוע שמציעים לפניהם חופשות הממלאות את האדם בהרצאות ויראת שמים. וכשהיה ר' אהרן מבחין בהם, היה בא אצלם, ונוטל חומשים וסידורים שלהם, ומניח בעדינות על עלונים שלהם, ומזכירם שלפני מלך מלכי המלכים הם נייעבים, וכל שעליהם לעשות הוא להקשיב לחון או לבעל קורא. כך הייתה דרכו ר' של' אהרן מקדמת דנא.

באחת השבתות, ליוזיית את ר' אהרן לביתו, ושאלתי אותו לשליחותו ולסיבה שאחז דווקא בה. וכך סיפר ר' אהרן: עד גיל 13 הייתי ילד רגיל. היו לי הורים ואחים, דודים ודודות. בקיעור, משפחה גדולה ורגילה מאוד. ואז הם הגיעו. תוך זמן קצר מצאנו את עצמנו בקרון רכבת דחוס בדרך לברקנאו. כשהגענו לקחו את כולם שמאלה. רק אני נשארתי ילד בן 13 לבד בעולם. כשהסתיימה השואה עליתי ארצה עם קבוצת ילדים. התחלתי את חיי מחדש. באחד הימים כשקראתי מדוע חיבר בעל ה"תוספות יום טוב" את ה"מי שברך" למי שאינו מדבר בתפילה. או הבנתי שולזול במורא מקדש מסכן לא רק את אלו המדברים בשעת התפילה וקריאת התורה אלא את כל המתפללים, ובעצם את כולם. פתאום הבנתי שאנשים שמדברים בתפילה לא מבינים את הנזק והסכנה שהם גורמים להם ולאחרים. אני בטוח שאם היו יודעים זאת לא היו מעיזים לדבר כלל והיו נוהגים כבוד רב יותר בבית המדרש בכל התחומים. וכשאנשים מדברים בבית המדרש או מסתובבים בחוץ בשעת התפילה הם מערערים את חיי. הם מחזירים אותי לערות הנוראות שחוויתי. הם גורמים לי לחשוש מדבריו של בעל ה"תוספות יום טוב". אתה יודע, למה אני מעיר להם? כי אני אוהב אותם. כן כן. אני אוהב אותם. זמן קצר לפני שר' אהרן נפטר, ביקר אצלו רבו שליט"א, כשקם רבו ללכת, סימן לו ר' אהרן בידו שיתקרב אליו. הרב"ה התקרב והניח אוזנו כנגד פיו של ר' אהרן שבשארית כוחותיו אמר לו: "רבי'ה בקש מהם שלא לדבר בבית המדרש". אמר ולא יסף.

יהיו הדברים לזכרו של ר' אהרן. ת.נ.צ.ב.ה.

(א' לוי מרצה בכיר בערכים, קטעים מתוך עלון "זאני תפילתי", באדיבות "ומקדשי תיראו")

אלה הדברים אשר יעשה אותם האדם
והי בהם
ובחזרת השליה ציבור השמונה עשרה
יעיין בסידור לענות אמן בכל כוחו
על כל ברכה וברכה...
ובשעת קריאת התורה להטות אזנו על כל
דיבור ודיבור מהקורא כקורא את המגילה
ולעשות עצמו כאילם בבית הכנסת
אפילו קודם התפילה, ואחריה,
עד הליכתו לביתו